

Centraal Planbureau

CPB Notitie | 23 september 2013

Ex-ante budgettaire effecten tegenbegroting 2014 D66

Op verzoek van D66

CPB Notitie

Aan: Tweede Kamerfractie D66

Centraal Planbureau
Van Stolkweg 14
Postbus 80510
2508 GM Den Haag
T (070)3383 380
I www.cpb.nl
Contactpersoon
Daniël van Vuuren

Datum: 23 september 2013

Betreft: Ex ante budgettaire effecten tegenbegroting D66

D66 trekt in zijn tegenbegroting voor 2014 2,1 mld euro uit voor extra collectieve uitgaven, met name aan de arbeidsvoorwaarden in de collectieve sector, de sociale zekerheid en het onderwijs. De partij buigt 0,6 mld euro om op onder andere veiligheid en sociale zekerheid. D66 verlicht de EMU-relevante lasten voor bedrijven en gezinnen met 0,5 mld euro. De niet-EMU-relevante lasten voor bedrijven en gezinnen worden verlaagd met 0,3 mld euro. De lasten op inkomen en arbeid worden verlaagd en de lasten op milieu worden verhoogd. Als gevolg laat D66 het EMU-saldo in 2014 ex ante met 2,0 mld euro (0,3% bbp) verslechteren ten opzichte van de MEV. De overheidsuitgaven worden na 2014 beperkt door de invoering van een inkomensafhankelijk eigen risico in de zorg, het besparen op loonkostensubsidies in de Participatiewet en het beperken van de maximale duur van een WW-uitkering. Dit is gunstig voor het EMU-saldo na 2014.

1 Inleiding

Het CPB heeft op verzoek van D66 de ex ante budgettaire effecten in 2014 van een aantal wijzigingsvoorstellen voor de begroting 2014 gezien. Uitgangspunt vormen de kabinetsvoorstellen in de Miljoenennota 2014, zoals deze door het CPB in de MEV 2014 zijn verwerkt.¹

Wijzigingsvoorstellen in de tegenbegroting worden afgezet tegen het huidige voorgenomen beleid. Het terugdraaien van een ombuiging van het kabinet betekent daarom een intensivering. Deze notitie presenteert zoals gebruikelijk alleen de ex ante budgettaire effecten voor 2014.² Voor berekeningen van de korte termijn macro-

¹ Zie paragraaf 3.3 in CPB, 2013, *Macro Economische Verkenning 2014*.

² Directe in- en uitverdieneffecten via de belastingen worden in de doorrekening dus niet meegenomen. Deze kunnen in de praktijk substantieel zijn. Zo zal het instellen van een nullijn minder geld opleveren dan het ex ante

economische en koopkrachteffecten ontbreekt de tijd.³ De rapportage richt zich op maatregelen met een budgettair beslag van minimaal 50 mln euro in 2014.⁴ Daarnaast worden door de partij aangemelde 'structurele hervormingen' vermeld. Dergelijke maatregelen kennen in 2014 in de regel slechts een beperkt budgettair beslag. Dat kan in de jaren na 2014 oplopen.

Een tegenbegroting bestaat uit een aantal wijzigingvoorstellen op de plannen van het kabinet. Bij de analyse is mede gekeken naar de uitvoerbaarheid van de plannen per 1 januari 2014, indien het kabinet de wijzigingen zou overnemen. Gezien de korte voorbereidingstijd tot 1 januari 2014 betekent dit, dat mogelijk niet alle plannen van D66 in de analyse van de tegenbegroting worden meegenomen. De uitvoerbaarheid van een snelle introductie van nieuwe belastingen is in deze doorrekening niet zwaar getoetst.

2 Wijzigingsvoorstellen

Deze paragraaf geeft een gedetailleerd overzicht van de door D66 voorgestelde maatregelen en hun effecten op de overheidsfinanciën. De bedragen zijn ex ante, in prijzen 2013 en betreffen allemaal afwijkingen ten opzichte van het basispad zoals weergegeven in de MEV 2014.⁵ Maatregelen die kabinetsbeleid terugdraaien zijn te herkennen aan de benaming 'Terugdraaien: ...'.⁶

2.1 Ombuigingen

D66 buigt 0,6 mld euro om op de collectieve uitgaven. Tabel 1 geeft een overzicht.

Veiligheid

- D66 bespaart 0,2 mld euro op politie en justitie door decriminalisering van softdrugs. (D66_133)

bedrag, omdat ambtenaren dan minder belasting betalen. Evenzo zal het terugdraaien van de nullijn uiteindelijk minder geld kosten dan het ex ante bedrag, omdat een inverteffect via de belastingen plaatsvindt.

³ Budgettair neutrale koopkrachtmaatregelen worden in deze doorrekening dus niet meegenomen.

⁴ Deze numerieke ondergrens is evenals bij de doorrekening van de verkiezingsprogramma's ingesteld om de doorrekening binnen een korte periode mogelijk te maken, zie p. 4 in CPB, 2012, *Nadere informatie CPB-doorrekening verkiezingsprogramma's*, CPB Notitie, 31 mei 2012.

⁵ Bedragen in tabellen lijken soms niet precies op te tellen. Dit heeft te maken met afronding op 0,1 mld euro.

⁶ Voor deze maatregelen wordt niet de ondergrens van 50 mln euro gehanteerd omdat de budgettaire beslagen reeds bekend zijn.

Zorg

- D66 laat patiënten voortaan 25% van de kosten van het bezoek aan de huisartsenpost betalen. Dit leidt tot een besparing van 0,1 mld euro. (D66_137)
- D66 wil een inkomensafhankelijk eigen risico invoeren van gemiddeld 500 euro per verzekerde. Dit is nog niet uitvoerbaar in 2014 en resulteert daarom in een ombuiging vanaf 2015. (D66_137)

Tabel 1 Ombuigingen in 2014, ex ante, mld euro

Maatregel	Bedrag
Arbeidsvoorwaarden collectieve sector	-
Openbaar bestuur	-
Veiligheid	0,2
Decriminaliseren softdrugs (D66_133)	0,2
Defensie	-
Bereikbaarheid	-
Milieu	-
Onderwijs	-
Zorg	0,1
Eigen betaling huisartsenpost (D66_137)	0,1
Sociale zekerheid	0,2
Terugdraaien: deel van het koopkrachtpakket (D66_626)	0,1
Aanscherpen eisen alimentatie (D66_150)	0,1
Overdrachten aan bedrijven	-
Internationale samenwerking	0,1
Niet oprichten revolverend fonds internationale samenwerking (D66_128)	0,1
Uitgaven overig	-
Totaal	0,6

Sociale zekerheid

- Het koopkrachtpakket komt gedeeltelijk te vervallen. Daarbij vervalt onder meer de eenmalige uitkering via gemeenten voor inkomens tot 110% van het sociale minimum. Het gedeeltelijk niet doorgaan van het koopkrachtpakket betekent een ombuiging van 0,1 mld euro. (D66_626)
- D66 past de regelgeving rondom alimentatie zo aan dat meer alimentatie wordt betaald. Hierdoor dalen de bijstandsuitgaven met 0,1 mld euro. (D66_150)
- D66 vervangt de loonkostensubsidies in de Participatiewet door loondispensatie. De structurele besparing die hieruit voortvloeit wordt

gedeeltelijk teruggeven via extra re-integratie en ondersteuning binnen de Participatiewet. Deze maatregel gaat in per 2015. (D66_139)

- D66 beperkt vanaf 1 juli 2014 voor nieuwe instroom de duur van een WW-uitkering tot maximaal 18 maanden, waarvan 12 maanden loongerelateerd met een vervolgitkering van 6 maanden. De opbouw van de WW zal 1 maand per dienstjaar zijn in de eerste 10 arbeidsjaren en 0,5 maand per dienstjaar daarna. Reeds opgebouwde rechten wordt gerespecteerd. Op de lange termijn resulteert de maatregel in een ombuiging. (D66_141)

Internationale samenwerking

- D66 richt geen revolverend fonds op voor investeringen in ontwikkelingslanden en buigt hierdoor 0,1 mld euro om in 2014. (D66_128)

2.2 Intensiveringen

D66 trekt 2,1 mld euro uit voor extra collectieve uitgaven. Tabel 2 geeft een overzicht.

Arbeidsvoorwaarden collectieve sector

- De nullijn voor ambtenaren wordt niet voortgezet in 2014.⁷ Dit is een intensivering van 0,7 mld euro in 2014 waarvan 0,1 mld euro bij de lokale overheden. Structureel is er echter geen effect. De reden hiervan is dat een nullijn geen structureel effect heeft vanwege het inhaaleffect.⁸ Daarom heeft ook het niet voortzetten van een nullijn geen structureel effect. (D66_611)

Veiligheid

- De uitgaven aan veiligheid worden niet tijdelijk verlaagd. Dit betreft een beperkte intensivering in 2014. (D66_635)

Milieu

- De uitgaven aan natuur worden niet tijdelijk verlaagd. De intensivering in 2014 bedraagt 0,1 mld euro. (D66_634)

Onderwijs

- D66 intensiveert 0,5 mld euro op onderwijs en innovatie. (D66_101)

⁷ De maatregel betreft de beperking van de loonruimte van de overheid door het inhouden van de contractloonontwikkeling.

⁸ Zie CPB, *Keuzes in Kaart 2013-2017: Een analyse van tien verkiezingsprogramma's*, bijlage 14.2, 2012. Zie ook CPB, Wat levert de nullijn voor de ambtenaren in 2011 op?, kader in *Centraal Economisch Plan 2012*, maart.

Tabel 2 Intensiveringen in 2014, ex ante, mld euro

Maatregel	Bedrag
Arbeidsvoorwaarden collectieve sector	0,7
Terugdraaien: Korting loonruimte overheid, inclusief medeoverheden (D66_611)	0,7
Openbaar bestuur	-
Veiligheid	0,0
Terugdraaien: Temporisering intensivering veiligheid (D66_635)	0,0
Defensie	-
Bereikbaarheid	-
Milieu	0,1
Terugdraaien: Temporisering intensivering natuur (D66_634)	0,1
Onderwijs	0,5
Intensivering onderwijs en innovatie (D66_101)	0,5
Zorg	-
Sociale zekerheid	0,6
Premiekorting aanname langdurig werklozen (D66_106)	0,2
Leerwerkrecht bijstand (D66_104)	0,1
Premiekorting oudere langdurig werklozen (D66_105)	0,1
Kinderopvangtoeslag (D66_107)	0,1
Belastingvrije reiskostenvergoeding, effect op WAO/WW (D66_116)	0,1
Breder mogelijk maken proefplaatsingen (D66_103)	0,1
Overdrachten aan bedrijven	0,1
Stimuleren bouw/infra/energiebesparing (D66_102)	0,1
Internationale samenwerking	0,1
Ontwikkelingssamenwerking (D66_142)	0,1
Uitgaven overig	-
Totaal	2,1

Sociale zekerheid

- D66 introduceert een premiekorting voor werkgevers voor het in dienst nemen van langdurig werklozen. De regeling gaat in per 1 juli 2014 en kost 0,2 mld. Omdat premiekortingen worden geboekt als een subsidie aan bedrijven is hier sprake van een intensivering. Deze maatregel resulteert in een niet-EMU-relevante lastenverlichting van dezelfde omvang. (D66_106)
- D66 stelt 0,1 mld euro beschikbaar voor een 'leerwerkrecht' voor jongere werklozen. (D66_104)
- D66 stelt 0,1 mld euro beschikbaar voor (om)scholing van oudere langdurig werklozen. Deze maatregel resulteert in een niet-EMU-relevante lastenverlichting van dezelfde omvang. (D66_105)
- D66 intensificeert de kinderopvangtoeslag met 0,1 mld euro. (D66_107)

- D66 beperkt de aftrekbaarheid van de reiskostenvergoeding. Hierdoor neemt het premieplichtig inkomen toe, waardoor ook de WW- en WAO-aanspraken toenemen. De resulterende intensivering bedraagt 0,1 mld euro in 2014. (D66_116)
- D66 stelt 0,1 mld euro beschikbaar voor proefplaatsingen van werkzoekenden. (D66_103)

Overdrachten aan bedrijven

- D66 trekt 0,1 mld euro uit voor het stimuleren van energiebesparing, de bouw en infrastructuur. (D66_102)

Internationale samenwerking

- D66 verhoogt de uitgaven aan ontwikkelingssamenwerking met 0,1 mld euro. (D66_142)

2.3 Lasten

D66 verlicht de EMU-relevante lasten netto met 0,5 mld euro. Tabel 3 geeft een overzicht van de fiscale maatregelen van D66. Het gaat hier om de beleidsmatige lastenontwikkeling op EMU-basis (blo). De verlichting is de resultante van een lastenverlichting van 0,3 mld euro voor bedrijven en een lastenverlichting van 0,3 mld euro voor gezinnen. De niet-EMU-relevante lasten worden verlicht met 0,3 mld euro (zie Tabel 4).

Milieu

- D66 brengt consumptie van vlees onder het algemene btw-tarief. Dit is een lastenverzwaring van 0,8 mld euro. (D66_115)
- D66 verhoogt de tarieven van de energiebelasting (gas) vanaf de 3e schijf met een taakstellende opbrengst van 0,3 mld euro. (D66_113)
- Invoering van een stortbelasting voor afvalstoffen en een belasting voor de verbranding van afvalstoffen verzwaart de lasten met 0,2 mld euro (D66_117, D66_118).
- D66 trekt 0,1 mld euro uit voor een fiscale regeling voor energiebesparende investeringen. (D66_114)
- D66 verhoogt de belasting op leidingwater met 0,1 mld euro. (D66_119)

Inkomen en arbeid

- De vergroening van het belastingstelsel (maatregelen D66_113 t/m D66_120) geeft D66 terug via een verlaging van de belasting op arbeid. Voor gezinnen gaat dit middels lagere tarieven in de inkomstenbelasting (0,3 mld) en een verhoging van de arbeidskorting (1,1 mld). (D66_110)

- De belastingschijven en heffingskortingen in de loon- en inkomstenheffing worden niet bevroren. De lastenverlichting voor gezinnen is 1,0 mld euro. (D66_617)
- D66 verhoogt het maximum van de arbeidskorting niet extra. Dit is een lastenverzwaring voor gezinnen van 0,8 mld euro. (D66_620)
- Voor werkgevers worden de AOF-premies verlaagd met 0,7 mld euro. (D66_111, D66_618)
- De onbelaste kilometervergoeding wil D66 voor alle modaliteiten verlagen tot 13 cent per kilometer (inclusief zakelijke reizen). Dit is een lastenverzwaring van 0,6 mld euro. (D66_116)
- D66 verlaagt de AWF-premie voor werkgevers met 0,1 mld euro. (D66_618)
- De overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting (AHK) wil D66 versneld afbouwen tot nul in 2017. Dit zorgt voor een lastenverzwaring voor gezinnen van 0,1 mld euro in 2014. De opbrengst van deze maatregel loopt op na 2014. Structureel is er geen opbrengst omdat hier sprake is van een versnelling van de afbouw. (D66_124)
- D66 schaft de werkbonus af; een lastenverzwaring voor gezinnen van 0,1 mld euro. (D66_108)

Tabel 3 EMU-relevante lastenmutaties in 2014, ex ante, mld euro

Maatregel	Bedrag
Milieu	1,2
Algemeen btw-tarief voor vlees (D66_115)	0,8
Verhogen energibelasting (D66_113)	0,3
Invoeren afvalstort- en afvalverbrandbelasting (D66_117, 118)	0,2
Energiebesparende investeringen (D66_114)	-0,1
Heffing waterverbruik (D66_119)	0,1
Inkomen en arbeid	-1,7
Verhoging arbeidskorting en verlagen tarieven inkomstenbelasting (D66_110)	-1,5
Terugdraaien: Bevroren belastingschijven en heffingskortingen (D66_617)	-1,0
Terugdraaien: Versnellen verhoging arbeidskorting (D66_620)	0,8
Verlaging AOF-premie (D66_111, 618)	-0,7
Belastingvrije reisvergoeding (naar 13 ct per kilometer) (D66_116)	0,6
Terugdraaien: Verlaging AWF-premie (D66_618)	-0,1
Versnelde afbouw overdraagbare algemene heffingskorting (D66_124)	0,1
Afschaffen werkbonus (D66_108)	0,1
Vermogen en winst	-
Overig	-
Totaal lastenmaatregelen (blo)	-0,5
w.v. bedrijven	-0,3
gezinnen	-0,3

Niet-EMU-lastenontwikkeling

De niet-EMU-lasten dalen netto met 0,3 mld euro in 2014. De niet-EMU-lasten kunnen worden gezien als correctie op de lastenontwikkeling in 2014 op EMU-basis om tot

de lastenontwikkeling te komen zoals die door gezinnen en bedrijven wordt ervaren. Intertemporele schuiven worden meegenomen omdat een lastenverzwaring in 2014 in deze gevallen (ten dele) wordt gecompenseerd door een lastenverlichting na 2014. De overige niet-EMU-lasten betreffen kosten voor bedrijven of gezinnen die het gevolg zijn van overheidsbeleid, maar geen directe gevolgen hebben voor het EMU-saldo.

- Een premiekorting voor (om)scholing van oudere langdurig werklozen is een niet-EMU-relevante lastenverlichting van 0,1 mld euro.(D66_105)
- Een premiekorting voor in dienst nemen van langdurige werklozen is een niet-EMU-relevante lastenverlichting van 0,2 mld euro.(D66_106)
- Door eigen betalingen nemen de lasten voor de burger toe met 0,1 mld euro. (D66_137)
- D66 wil na 2014 een inkomenafhankelijk eigen risico invoeren. Dit resulteert in een niet-EMU-relevante lastenverzwaring na 2014. (D66_137)

Tabel 4 Niet EMU-relevante lastenmutaties in 2014, ex ante, mld euro

Maatregel	Bedrag
Zorg (D66_137)	0,1
Intertemporeel	-
Milieu	-
Sociale zekerheid (D66_105, 106)	-0,3
Overig	-
Totaal niet-EMU-lastenontwikkeling	-0,3

3 Ex ante effect EMU-saldo

De wijzigingsvoorstellen van D66 impliceren 0,6 mld euro aan ombuigingen op de collectieve uitgaven. Hiertegenover staan 2,1 mld euro aan intensiveringen. Daarnaast dalen de EMU-relevante lasten met 0,5 mld euro.

Tabel 5 Ex ante effecten op EMU-saldo

	mld euro	% bbp
Ombuigingen	0,6	
Intensiveringen	-2,1	
EMU-relevante lasten	-0,5	
Ex ante effect op EMU-saldo	-2,0	-0,3

In de Macro Economische Verkenning 2014, waarin de kabinetsvoorstellen uit de Miljoenennota zijn verwerkt, is een EMU-saldo van -3,3% bbp gerapporteerd voor 2014. Ex ante leiden de voorstellen van D66 tot een verslechtering van dit saldo met

afgerond 2,0 mld euro, ofwel 0,3% bbp. Het ex-post effect op het saldo, dus inclusief in- of uitverdieneffecten als gevolg van de macro-economische doorwerking van de maatregelen, is niet berekend.

Dit is een uitgave van:

Centraal Planbureau
Van Stolkweg 14
Postbus 80510 | 2508 GM Den Haag
T (070) 3383 380

info@cpb.nl | www.cpb.nl

September 2013